

Gönderim Tarihi: 11 Haziran 2023
Kabul Tarihi: 12 Haziran 2023
Yayımlanma Tarihi: 15 Haziran 2023

“Sharing Worldviews: Learning in Encounter for Common Values in Diversity (WEL)” Erasmus Projesi, Dijital Karşılaşma Etkinliği “STUDY DAY” (15-17 Mayıs 2023)

Habibe Erva UÇAK*

“Sharing Worldviews: Learning in Encounter for Common Values in Diversity (WEL)” 21. yüzyıl öğretmen ve öğrenen becerilerini merkeze alarak çoğulcu toplumlarda farklı dünya görüşlerine sahip bireyler arasında saygı ve hoşgörü temelli iş birliği, ilişki ve iletişim kurmayı amaçlayan bir Avrupa Birliği Projesidir. Uluslararası Erasmus Projesi olan WEL, öğrenme ortamlarında demokrasi kültürünün yaygınlaşmasıyla, bir arada barışçıl bir şekilde yaşama ortamını sağlamayı hedeflemekte ve farklılıkları zenginlik olarak kabul eden demokratik değerler etrafında yeni karşılaşmalara imkân tanımaktadır. Toplumun her kesimine ulaşma imkanına sahip ideal bir çoğulculuğun yansıması olan okul çatısı altında öğrencilerin, farklı dünya görüşüne sahip insanlar ile açık bir diyalog içerisine girebilmeleri için gerekli iletişim becerilerini geliştirmelerine fırsat tanıyacak aktif rol öğretmenlere aittir. Bu nedenle öğretmen adaylarının alan, pedagojik ve genel kültür yeterliklerini kazandığı hizmet öncesi dönem karşılaşma deneyimleri için oldukça önemlidir. Ortak insani değerlerin farklı dünya görüşlerine sahip insanlar arasında işlevsel olabilmesi için bireyin kendi inanç geleneğinde derinleşmesi ve ötekini saygı duyacak kadar tanıması gerekmektedir. Bu gerekliğin bir yansıması olarak öğretmen yetiştiren programlar ve öğretmen

---

* Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Eğitimi
e-posta: ervaucak55@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4654-6741

Atıf/Cite as: Uçak, Habibe Erva. “Bilimsel Toplantı Değerlendirmesi: “‘Sharing Worldviews: Learning in Encounter for Common Values in Diversity (Wel)’ Erasmus Projesi, Dijital Karşılaşma Etkinliği: ‘STUDY DAY’ (15-17 Mayıs 2023)”. *Dini Araştırmalar* 26/64 (Haziran 2023), 399-404.

eğitimi de bir arada yaşama kültürünü geliştirmek için oldukça önemli bir zemindir.

Farklılıklar içerisinde ortak değerlerle karşılaşma kültürünü sürdürülebilir bir şekilde uygulayabilme ihtiyacından ortaya çıkan WEL projesi, öğretmen eğitimini ve okulları farklı dünya görüşlerine sahip insanlar arasında saygıya dayalı karşılaşmalara; çoğulcu toplumlarda barış içinde bir arada yaşamak için temel olan yeterliliklere yönlendirmektedir. Proje dinî veya seküler, bireysel veya kolektif farklı dünya görüşleri arasında saygı çerçevesinde karşılaşmaları ve bir araya gelmeleri teşvik etmektedir. Gelecek nesilleri barış içinde bir arada yaşamaya hazırlamak için okullar ve üniversiteler için öğretim materyalleri; öğrenciler için yenilikçi bir öğrenme ortamı ve uluslararası bir yeterlilik sertifikası sağlamaktadır. Geleceğin öğretmenlerini, geleceğin çoğulcu okulları için donanımlı bir şekilde yetiştirmeyi hedefleyen WEL projesi, karşılaşma yoluyla öğrenciler, öğretmenler ve öğretmen adayları için zenginleştirici bir eğitim deneyimi sunmaktadır. Projenin amaçlarına ulaşabilmek ve öğretmen adaylarının karşılaşarak öğrenmeyi deneyimleyebilmeleri için yenilikçi ve etkileşimli dijital öğrenme ortamı olan “Study Day” etkinliği organize edilmiştir. Proje kapsamında uluslararası ortak çalışma günleri etkinliği farklı dinler ve dünya görüşlerine sahip insanların katılımları ile 15.05.2023- 17.05.2023 tarihleri arasında dijital olarak gerçekleşmiştir.

Ankara Üniversitesi'nin dahil olduğu 15 Mayıs 2023 tarihinde düzenlenen uluslararası dijital çalışma gününe Ramat-Gan Bar Ilan Üniversitesi/İsrail, Kirchliche Pädagogische Hochschule Wien-Krems/Avusturya ve Freiburg Eğitim Üniversitesi/Almanya'dan farklı dünya görüşlerine sahip yaklaşık 100 öğrenci ve 8 öğretim görevlisi katılmıştır. Study Day etkinliğinde *Savaş ve Barış*, *Çevre*, *Kaçış ve Göç* temaları belirlenmiş ve Katolik, Protestan, Ortodoks, Yahudi, İslam ve Seküler/ Felsefi/ Etik dünya görüşleri gibi farklı bakış açılarıyla konuların ele alınmasına dikkat edilmiştir. Ankara Üniversitesi'nden katılımcılar, Savaş ve Barış temasına dahil olarak İslam dünya görüşünün konuya bakış açısını ortaya koymaya çalışmışlardır.

Ankara Üniversitesi öğrencileri ve geleceğin öğretmen adayları, Study Day etkinliğine Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Şahin Kızılabdullah tarafından yürütülen “Dini Metinlerde Barış” başlıklı seminer dizisi ile hazırlanmışlardır. Hazırlık dersleri, projenin yürütme kurulunda yer alan Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mualla Selçuk'un projenin arka planı ve amaçlarını detaylı bir şekilde ele alması ile başlamıştır. Konunun teolojik, tarihsel ve kavramsal çerçevesi

Kızılabdullah tarafından dini metinler bağlamında ortaya koyularak dinlerin evrensel barışa katkısı vurgulanmıştır. Hazırlık seminerleri tematik okumalar çerçevesinde kavramsal ve kuramsal çerçevenin analizi, eleştirel analiz ve içerik analizi süreçleri ile devam etmiştir. Öğretmen adaylarını etkinliğe hazırlamak için planlanan sistematik seminer dizisi, adayların Savaş ve Barış üst temasında tercih ettikleri boyutlarının tartışılması ve hazırlıklarının değerlendirilmesi ile son bulmuştur.

Study Day etkinliği 15.05.2023 tarihinde çevrimiçi olarak Prof. Dr. Dorothee Schlenke'nin açılış konuşması ve proje tanıtımı ile başlamıştır. Açılış oturumunda farklı ülke ve üniversitelerden katılımcılara diyalog kuralları ve etkinlik akışı hakkında bilgi verilmiştir. Etkinliğin grup çalışmasının ilk oturumunda katılımcıların sunumlarını paylaşabilmeleri ve fikir alışverişinde bulunabilmeleri için çeşitli dünya görüşüne sahip öğrencilerin bulunmasına dikkat ederek karma öğrenci grupları oluşturulmuştur. Grup üyeleri kendilerini tanıttıktan sonra diyalog kuralları hatırlanarak grup rolleri dağıtılmış, öğrenciler konuyu kendi çalışma konularının ve dünya görüşlerinin perspektifinden sunarak farklı bakış açılarını dinlemişlerdir. Grup çalışmalarında öğrenciler aynı dünya görüşünden ikili gruplar halinde çalışmışlar ve diğer dünya görüşünden öğrencilerle buluştukları gruplara ayrılmışlardır.

Grup çalışmasının ikinci oturumunda, heterojen bir şekilde oluşturulan gruplar, yönlendirici sorular yardımı ile Savaş ve Barış temasına ilişkin derinleşerek kendi düşüncelerini yansıtmışlar ve konuyla ilgili farklı bakış açılarını tartışmışlardır. Öğrencilerin bilgilerini ve diyaloglarının kalitesini gruplarında yansıttıkları bu meta yansıtma süreci her bir grup çalışmasının çıktısı olarak değerlendirilerek genel oturumda sunulmaya hazırlanmıştır.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi katılımcıları İslam dünya görüşünü yansıtmışlar ve katılımcılar sunum sahipleri ve müzakereci olarak ikili bir şekilde eşleştirilerek diğer dünya görüşleri ile karşılaşma yaşayacakları karma gruplara ayrılmışlardır. Yasemin Ateşmen ve Oğuzhan İnce Savaş ve Barış temasını, bir kişinin başkalarını sıcaklıkla karşılayıp ağırlama becerisi ve davranışı olarak "Misafirperverlik" kavramını ele almışlar ve insan ilişkilerinin temel bir unsuru olarak misafirperverliğin, toplumun sosyal dokusunu güçlendiren ve insanlar arasında güvenin oluşmasına yardımcı olan insani bir değer olduğunu vurgulamışlardır. Fatma Dönmez ve Ahmet Kaya farklı dinlere mensup ve farklı dilleri konuşan insanların aynı şehirde, aynı mahallede yaşamasını kolaylaştıran bir motivasyon olarak "Komşuluk" kavramını ele almışlar ve İslam'ın çeşitliliğe ve farklılıklara saygı prensibini, insanoğlunun

aynı özden yaratıldığını ve karşılaşma ahlakını vurgulayarak Hatay İlindeki pratik örneklerinden bahsetmişlerdir.

Nakiye Toprak ve Oktay Toprak İslam’da Bireysel Barış konusunu ele alarak “müsâleme” (karşılıklı güven ve barış) kavramını vurgulamışlar ve Kur’an’ın temel amacının, Yaratan’ı ve tüm yaratılanı seven, ilişkilerinde barışçıl ve duyarlı, manevi ve insani bireyler yetiştirmek olduğunu belirtmişlerdir. “Cihat” ve cihat kavramının kavramsal çerçevesini ele alan Elif Çakır, cihat kavramının İslam kültüründe savaş ile özdeşleşmiş olmasına rağmen erdemli bir yaşam sürebilmek amacıyla toplumun standartlarını yükseltmek ve toplumu kalkındırmak için gösterilen gayretin; kendisini iyi duruma çıkarmak için bireyin gayret göstermesinin; Tanrı Buyruğu olarak Allah’ın emirlerinin yerine getirilmesinin; toplumu ve İslam’ı korumak anlamındaki savunmanın ve gerektiğinde savaşmanın; yapılan her işin büyük bir tutkuyla, istekle ve gayretle yapılmasının da cihat kavramı çerçevesinde yer aldığını vurgulamıştır. Habibe Erva Uçak, Barışı anlamada pedagojik bir temel ve dünyaya açılan bir alan olarak “Dinler Tarihi” dersinin hukuki yapısından, amaçlarından ve içeriğinden bahsederek Türk eğitim sisteminde yer alan bu dersin öğrencilere farklı din mensupları ile sağlıklı iletişim kurma ve bir arada yaşama becerisi kazandırmayı hedeflediğine işaret etmiş ve diğer dinleri ve dünya görüşlerini öğrenmenin İslam dünya görüşündeki teolojik temellerinden bahsetmiştir.

Katılımcılardan Recep Aydın ve Aybike Kızılabdullah Savaş ve Barışı doğru anlamada bilgi güvenliğinin ve okuryazarlığın önemine dikkat çekerek sosyal, kültürel ve siyasi söylemler ile birlikte medyanın manipüle tehdidine karşı uyarıda bulunarak kavramların öncelikle güvenilir bilgi kaynaklarından hareketle zihinlerde inşa edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Rukiye Yılmaz ve Rabia Arife Sözbir gruplarında, “Şiddet” kavramını ele almışlar ve dinde zorlamanın ve herhangi bir manipülasyonun yerinin olmadığını belirterek kişinin iyiyi seçmeye teşvik edilerek seçimde özgür olduğunu ifade etmişlerdir. Muhammed Enes Avcı ve Kerem Akıllı, tarihsel bir gerçeklik olarak Savaş olgusunu ele almışlar ve zarurat-ı hamse ilkesi bağlamında savaş ahlakı ve hukuku ilkelerinden bahsetmişlerdir. Ankara Üniversitesi bünyesinde Türk-İslam dünya görüşünü temsil etmek için katılımcılar arasında lisans ve lisansüstü düzeylerde öğrenciliği devam eden Zeynep Karatana, Berre Tanırgan, Nursena Çakırgöz ve Tuğba Pala yer almıştır. Dünya görüşlerinin etkileşimine zemin hazırlayan bu oturumlarda katılımcılar, çeşitlilik ve farklılıklara açık olma, uluslararası düzeyde iş birliği ve empati temelli ilişki kurmayı deneyimleyerek sosyal ve iletişim becerilerini geliştirme imkânı yakalamış, saygılı

ve barışçıl bir öğrenme ortamını paylaşmışlardır. Farklı dünya görüşleri ile karşılaşma etkinliğinin eğitsel boyutu ve güçlü içeriğinin yanı sıra farklı ülke ve üniversitelerden katılımı ve alt grupların oluşturulması süreçlerinde, WEL projesinin Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ekibinde yer alan Kırıkkale Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Vahdeddin Şimşek tarafından dijital ve teknik destek sağlanmıştır.

Değerlendirme oturumu, projenin yürütücüleri arasında yer alan Prof. Dr. Mualla Selçuk'un yönetiminde, grup temsilcileri tarafından grup çalışması sonuçlarının sunulması ile gerçekleşmiştir. Grup temsilcileri, kendi dünya görüşlerini başkalarıyla paylaşmanın ve farklı dünya görüşlerinden bakış açıları öğrenmenin katkılarında bahsederek bu etkinliğe tekrar katılmaya istekli olduklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler insan durumları için savaş olgusunun koşullu ve geçici, barış olgusunun ise ilkesel açıdan öncelikli ve kalıcı olduğuna ulaşarak insanlık üst kavramını metaforik olarak gökkuşağına benzetmişlerdir. Selçuk, projenin amaçlarının gerçekleştiğini görmekten duyduğu mutluluğu ifade ederek karşılaşma ahlakına¹ ve karşılaşarak öğrenmenin önemine dikkat çekmiştir. Ayrıca Selçuk, Study Day etkinliklerinin farklılıklar ile karşılaşma deneyimi için önemli bir fırsat olduğunu vurgulamış ve dünya görüşleri farklılaşsa bile grup çalışması sonuçlarının ortak insani değerlere işaret ettiğini dile getirerek etkinliği sonlandırmıştır.

Dünya gündemi için son derece önemli ve güncel bir konu olan Savaş ve Barış temaları, farklı perspektiflerden hem kişinin kendi dini geleneği hem de genel "adil savaş" veya "adil barış" kavramları ve barış etiği açısından kişisel eylemler bağlamında tartışılmıştır. Sonuç oturumunda öğrenciler teistik dinlerin barışçıl yönelimi konusunda hemfikir olmakla beraber dinin kötüye kullanımının şiddeti tırmandırma tehlikesini de görerek radikal eğilimlerin ve ötekileştirmenin tehditlerine karşı bilinçli bir farkındalığa duyulan ihtiyaca dikkat çekmişlerdir. Bu bilinç düzeyine ulaşabilmek, din ve etiğin barışı sağlama potansiyelini teşvik etmek için eğitimin merkezi bir kaynak olduğu vurgulanmıştır.

Gerçekleştirilen Study Day etkinliği ile öğrencilerin dinler, kültürler ve disiplinler arası saygılı diyalog için gerekli olan becerileri kazanması desteklenmiştir. Çok dilli dijital öğretme, öğrenme, etkileşim ve iş birliği platformu olarak tasarlanan WEL projesinin somut çıktısı olan dijital Çalışma Günleri,

¹ Mualla Selçuk, "Learning In Encounter: Crossroads, Connections, Collaborations", *Religious Education* 113/ 3 (Mayıs 2018), 233-243.

404 • “Sharing Worldviews: Learning in Encounter for Common Values in Diversity (WEL)”
Erasmus Projesi, Dijital Karşılaşma Etkinliği “STUDY DAY” (15-17 Mayıs 2023)

katılımcılara birbirleriyle tanışma ve fikir alışverişinde bulunma fırsatı sunmuştur. Farklı dünya görüşüne sahip insanlar arasında saygıya ve hoşgörüye dayalı iş birliği teşvik eden, yapıcı ve empatik iletişimi destekleyen, öğrenme ortamını karşılıklı anlayış pratikleri ile zenginleştiren ve son olarak bireye kendi, öteki ve ötesi ile karşılaşma yoluyla öğrenme imkânı sağlayan etkileşimli etkinliklerin, karşılaşma kültürünün yaygınlaşması için önemi açıktır. Karşılaşma ahlakını kültür haline getirmeyi hedefleyen işlevsel etkinlikler, daha yaşanabilir, sürdürülebilir ve adil bir dünya tasarımı insan varoluşunun desteklenmesi için deneyimler sunan bir çağrı niteliğinde olduğu söylenebilir.

Kaynaklar/References

Seçuk, Mualla. “Learning in Encounter: Crossroads, Connections, Collaborations”. *Religious Education* 113/ 3 (Mayıs 2018), 233-243. <https://doi.org/10.1080/00344087.2018.1450609>